

แผนการปฏิบัติงานโรคแอนแทรกซ์

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
เสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันโรค	1. สำรองวัคซีน ไว้สำหรับกรณีเกิดโรคหรือเห็นสมควรว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงที่ต้องฉีดวัคซีน 2. ฉีดวัคซีนป้องกันโรค ให้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ เฉพาะในพื้นที่เคยเกิดโรคระบาด ติดต่อกันเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 5 ปี โดยรณรงค์ฉีดวัคซีนปีละ 1 ครั้ง ในโค กระบือ แพะ แกะอายุ 4 เดือนขึ้นไป	สคบ. จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ./ปศจ.	ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70	5,000 โด๊ส -	- แบบรายงาน กคร.4 และ กคร.4 Online
การเฝ้าระวังโรค	1. การเฝ้าระวังเชิงรุก 1.1 การเฝ้าระวังทางอาการตามนิยาม ดังนี้ แบบเฉียบพลัน ตายกะทันหันภายใน 1 – 2 ชั่วโมง แบบรุนแรง มีไข้สูง มีน้ำลายปนเลือด หายใจลำบาก ยืนโซเซ กล้ามเนื้อสั่นชัก ตายกะทันหันภายใน 1 – 3 วัน พบมีเลือดไหลออกจากปาก จมูก รูทวาร และอวัยวะเพศ โดยเลือดมีลักษณะเป็นสีดำ ไม่แข็งตัว 1.1.1 การเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ โดยตรวจเยี่ยมเฝ้าระวังโรคในจุดเสี่ยง เช่น โรงฆ่าสัตว์ คอกกักสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์ เป็นต้น 1.1.2 เฝ้าระวังสัตว์นำเข้าราชอาณาจักรในช่วงระยะเวลากักกันก่อนอนุญาตนำเข้า 1.2 การเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ 1.2.1 กรณีซากสัตว์นำเข้า โดยการสุ่มตรวจซากสัตว์เคี้ยวเอื้องที่นำเข้ามาในประเทศไทย ตู้คอนเทนเนอร์ละ 5 ตัวอย่าง รวมถึงซากสัตว์ที่ลักลอบนำเข้า	จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ. จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ./กสก. กสก. กสก.	ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70	100% ในโค กระบือ แพะ แกะ - สัตว์เคี้ยวเอื้อง ในพื้นที่เสี่ยงทุกตัว สัตว์เคี้ยวเอื้อง นำเข้าทุกตัว ซากสัตว์นำเข้าทุกตู้ คอนเทนเนอร์ และ ซากสัตว์ลักลอบ	แบบรายงาน ที่กำหนด แบบรายงาน ที่กำหนด แบบการส่งตัวอย่าง และใบรายงาน ผลการชันสูตร

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
	2. การเฝ้าระวังเชิงรับ 2.1 เฝ้าระวังเชิงรับทางอาการ (1) จัดตั้งศูนย์รับแจ้งโรคระบาดประจำอำเภอหรือประจำหมู่บ้าน ด้วยวิธีที่สะดวกทั้งผู้แจ้งและผู้รับแจ้ง เช่น โทรศัพท์ e-mail หรือ LINE Application เป็นต้น (2) เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบหลังจากได้รับแจ้งทันทีเพื่อการควบคุมโรคโดยเร็ว 2.2 เฝ้าระวังเชิงรับทางห้องปฏิบัติการ (1) ตรวจตัวอย่างที่เก็บจากสัตว์ป่วยหรือตายที่มีอาการตรงตามนิยามของโรคแอนแทรกซ์ 3. การติดตามงาน ติดตามงานเฝ้าระวังโรค และแจ้งการเกิดโรคของ สนง.ปศจ. ในกิจกรรมเฝ้าระวังโรค	จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ. จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ. ศวพ./สสช. ปศช.	ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ต.ค. 69 - ก.ย. 70	อย่างน้อย อำเภอละ 1 แห่ง - ทุกครั้งที่พบสัตว์ แสดงอาการสงสัย โรคแอนแทรกซ์ สุ่มติดตามอำเภอ พื้นที่เสี่ยง	- - แบบการส่งตัวอย่าง และใบรายงาน ผลการชันสูตร แบบการติดตาม งานที่กำหนด
การควบคุมโรค แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 โซน คือ (1)ฝูงสัตว์ป่วย (2)พื้นที่หมู่บ้านเดียวกันหรือพื้นที่รอบๆฝูงเกิดโรคในรัศมี 1 กิโลเมตรหรือฝูงที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยากับฝูงเกิดโรค และ	เมื่อพบสัตว์ป่วยหรือได้รับรายงานผู้ป่วยติดเชื้อโรคแอนแทรกซ์ให้ปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุโรคแอนแทรกซ์สำหรับเจ้าหน้าที่ สำหรับมาตรการควบคุมโรค ดังนี้ 1. รายงานการเกิดโรคและเก็บตัวอย่าง 1.1 ตามแบบ กคร.1 1.2 เก็บตัวอย่างเลือดส่งห้องปฏิบัติการโดยในการเก็บให้สวมชุด PPE ถุงมือ และผ้าปิดปากป้องกันตนเอง 1.3 แจ้งหน่วยงานสาธารณสุขจังหวัดในกรณีพบการระบาดในสัตว์ก่อน	ปศอ./ปศจ.	ภายใน 24 ชม. หลังจากพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงาน กคร.1 ทางระบบ e-Smart surveillance

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
(3)พื้นที่รัศมี 5 กิโลเมตร รอบฝูงเกิดโรค	2. ควบคุมเคลื่อนย้าย 2.1 ประกาศกำหนดเขตโรคระบาดสัตว์ชั่วคราว หากมีการระบาดของโรคหลายแห่งในจังหวัด จนไม่ทราบสถานการณ์โรคที่แท้จริงให้พิจารณาประกาศเขตโรคระบาดหรือเฝ้าระวังโรคระบาดทั้งจังหวัดหรือบางส่วนของจังหวัด 2.2 สังกักสัตว์เพื่อห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วย สัตว์ร่วมฝูง และสัตว์ในรัศมี 5 กิโลเมตร จากจุดเกิดโรค และห้ามมิให้ผู้ใดทำการเคลื่อนย้าย ขำแหละ หรือกระทำการเปิดซากสัตว์ที่ตายโดยเด็ดขาด 2.3 กั้นแถบแสดงขอบเขตพื้นที่ควบคุมโรค ห้ามมิให้บุคคลภายนอกเข้าไปในสถานที่และบริเวณเลี้ยงสัตว์	ปศอ./ปศจ./กสก.	ภายใน 24 ชม. หลังจากพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	แบบรายงานกคร.6 และอัฟโหลด ประกาศเขตโรคระบาดในระบบ e-Smart surveillance
	3. สอบสวนโรค 3.1 ดำเนินการสอบสวนโรคโดยละเอียดตามแบบ กคร.2 กรณีเกิดโรคในคนให้ดำเนินการสอบสวนร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุข 3.2 ต้องใช้หลักวิชาการระบาดวิทยาและหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดเพื่อสรุปวิเคราะห์สาเหตุการเกิดโรคได้ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การป้องกันและกำจัดแหล่งที่มาของโรค	ปศอ./ปศจ.	ภายใน 72 ชม. หลังจากพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 2 ทางระบบ e-Smart surveillance
	4. ทำลายสัตว์ 4.1 สัตว์นำเข้าราชอาณาจักรที่สงสัยเป็นโรคให้ทำลายทุกกรณีและไม่ชดใช้ 4.2 สัตว์ในพื้นที่ปกติให้ทำลายสัตว์ที่แสดงอาการป่วยตามดุลพินิจของสัตวแพทย์ 4.3 ควบคุมการทำลายสัตว์และซากสัตว์ให้ถูกหลักอย่างเข้มงวด เช่น เครื่องแต่งกาย ประกาศเขตห้ามเข้า การฆ่าเชื้อโรค การพักคอก เป็นต้น	ปศอ./ปศจ./กสก/ ปศข.	1 - 2 วันหลังพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 6 ทางระบบ e-Smart surveillance

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
	* การกำจัดซากสัตว์ที่เป็นโรคแอนแทรกซ์ควรดำเนินการ ณ สถานที่ที่สัตว์ตายโดยการเผาซากสัตว์และทำลายเชื้อโรคในบริเวณที่เผาซากสัตว์ หรือทำการฝังซากสัตว์ทั้งตัวใต้ระดับผิวดิน ไม่น้อยกว่า 2 เมตร และพูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 0.5 เมตร และฆ่าเชื้อด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อที่สามารถทำลายเชื้อแบคทีเรีย <i>Bacillus anthracis</i> ได้ ได้แก่ โซเดียมไฮดรอกไซด์ หรือโซดาไฟ ทำลายเชื้อโรคระหว่างดำเนินการทุกขั้นตอน และต้องแต่งกายให้รัดกุมเช่นเดียวกับการป้องกันการควบคุมโรคไข้หวัดนกหรือโรคติดต่อร้ายแรงอื่นๆ ทั้งนี้สถานที่ขุดหลุมฝัง ให้พิจารณาบริเวณที่ไม่มีน้ำท่วมและควรห่างจากแหล่งน้ำ แหล่งอาหารและแปลงหญ้า 5. รักษาสัตว์ร่วมฝูงกับสัตว์ป่วย รักษาโดยฉีดยาปฏิชีวนะที่ฆ่าเชื้อแบคทีเรีย <i>Bacillus anthracis</i> เช่น เพนนิซิลิน เป็นต้น 6. สร้างภูมิคุ้มกันโรค 6.1 ฉีดวัคซีนให้กับสัตว์ในรัศมี 5 กิโลเมตร จากจุดเกิดโรค โดยฉีดจากรัศมี 5 กิโลเมตร เข้าหาจุดเกิดโรค 6.2 หลีกเลี่ยงการใช้วัคซีนขวดเดียวกันรวมทั้งอุปกรณ์ฉีดวัคซีนในสัตว์หลายฝูง 6.3 บันทึกการฉีดวัคซีนตามแบบ กคร.4	จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ./ปศจ. จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ./ปศจ./ปศข จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ.	24 ชั่วโมง หลังพบโรค ดำเนินการให้แล้ว เสร็จภายใน 2 สัปดาห์ หลังพบโรค ภายใน 5 วัน หลังพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมีโรค ระบาด ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 6 ทางระบบ e- Smart surveillance - แบบรายงาน กคร. 4 ทางระบบ e- Smart surveillance

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
	6.4 รายงานแผน/ผลการฉีดวัคซีนตามแบบ กคร.5	ปศอ./ปศจ.	ภายใน 7 วัน หลังพบโรค	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 5 ทางระบบ e- Smart surveillance
	7. ทำลายเชื้อโรค ดำเนินการฆ่าเชื้อโรคอย่างเข้มงวด และทั่วถึงโดยใช้ยาฆ่าเชื้อ โรคที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ฟอर्मาลีน หรือ โซเดียมไฮดรอกไซด์ (โซดาไฟ) 5-10% ราดที่ฟางหญ้า สิ่งปฏิกูล อุปกรณ์และเครื่องมือ ที่ใช้กับสัตว์ที่ตาย คอกสัตว์และบริเวณที่สัตว์ตาย รวมทั้งซากสัตว์ ด้วย	ปศจ./ปศอ.	ทันทีที่ทราบพื้นที่ เสี่ยง	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 6 ทางระบบ e- Smart surveillance
	8. เฝ้าระวังโรค 8.1 จัดตั้งและประชาสัมพันธ์จุดรับแจ้งโรค เช่น อบต. ผู้ใหญ่บ้าน สนง.ปศอ. จุดตรวจการเคลื่อนย้ายสัตว์ เป็นต้น 8.2 บริหารจัดการไม่ให้มีการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียจากการ เฝ้าระวัง รักษา และฉีดวัคซีนรอบจุดเกิดโรคตามระบบความปลอดภัย ทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด 8.3 การค้นหาสัตว์ป่วยเพิ่มเติม 8.3.1 รายงานภาวะการระบาดของโรค กคร.3 (เฉพาะกิจ) 8.3.2 รายงานภาวะการระบาดของโรค (กคร.3)	จ้างเหมาบริการฯ/ ปศอ./ปศจ./กสก. ปศจ./ปศข.	ทุกสัปดาห์ จนกว่า โรคสงบ เมื่อพบโรคระบาด	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงาน กคร. 6 ทางระบบ e- Smart surveillance
		ปศอ./ปศจ.	ทุกวันจนกว่าจะไม่ พบสัตว์ป่วย ติดต่อกัน 5 วัน	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	อัฟโฟลด์แบบ รายงานกคร. 3 (เฉพาะกิจ) ทุกวัน ในระบบ e-Smart Surveillance
		ปศจ.	ทุกสัปดาห์จนโรค สงบ	ทุกครั้งเมื่อมี โรคระบาด	แบบรายงานกคร. 3 ทางระบบ e-smart Surveillance

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
	8.4 เฝ้าระวังโรคที่จังหวัดต้นทางและปลายทางที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกิดโรคในระยะเวลา 2 สัปดาห์ก่อนการเกิดโรค โดยตรวจสอบจากประวัติการเคลื่อนย้ายตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้คู่สัตว์จังหวัดหรือเขตใกล้เคียงทราบเพื่อป้องกันโดยเร็วทาง e-mail หรือ กลุ่ม LINE หรือโทรศัพท์ หรือหนังสือเตือนภัย	สคบ.	ภายใน 24 ชม.หลังได้รับแจ้งโรคจากพื้นที่	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	อีเมลและข้อมูลระบบ e-Movement
	8.5 เฝ้าระวังโรคจากการเคลื่อนย้ายสัตว์ในพื้นที่เกิดโรคระบาดจากข้อมูล e-movement	สคบ./กสก.	ภายใน 24 ชม.หลังได้รับแจ้งโรค	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	-
	9. ประชาสัมพันธ์เตือนภัย				
	9.1 ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในจังหวัดทราบ และแนะแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อโรคจากสัตว์และการแพร่กระจายของโรคอย่างเคร่งครัด	จ้างเหมาบริการฯ/ปศอ./ปศจ.	จนกว่าโรคสงบ	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	รายงาน กคร.6 ทางระบบ e-Smart surveillance
	9.2 เตือนภัยจังหวัดที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบสัตว์ป่วยในพื้นที่ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้คู่สัตว์จังหวัดใกล้เคียงทราบเพื่อป้องกันโดยเร็วทาง e-mail โทรศัพท์ LINE Application หรือหนังสือเตือนภัย	ปศจ./ปศข.	เมื่อพบโรคระบาด	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	-
	10. ติดตามและสนับสนุนการควบคุมโรคและรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบ ดำเนินการติดตามสถานการณ์และร่วมวางแผนการควบคุมโรคในพื้นที่ พร้อมทั้งสนับสนุนกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์และเวชภัณฑ์ ตลอดจนความรู้ทางวิชาการอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการสอบสวนโรคอย่างละเอียด การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น หน่วยงานฝ่ายปกครอง หัวหน้ากลุ่มด้านฯ และ สอส. (กรณีขอสนับสนุนอาหารสัตว์) เป็นต้น	ปศจ./ปศข./กสก./สคบ./สสช./ศวพ.	จนกว่าโรคสงบ	ทุกครั้งเมื่อมีโรคระบาด	รายงานการประชุมและบันทึกข้อความ

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	หน่วยงาน ดำเนินการ	ระยะเวลา	เป้าหมาย	การรายงาน
ประชาสัมพันธ์และ เตือนภัย	1. ประชาสัมพันธ์ 1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ - แผ่นพับ - โปสเตอร์ 1.2 กลุ่ม LINE 1.3 สื่อออนไลน์ 1.4 วิทยุ/โทรทัศน์ 2. จัดระบบเตือนภัย โดยกำหนดช่วงเวลาที่ต้องแจ้งเตือนภัยให้เกษตรกรระมัดระวัง การเกิดโรคระบาด เช่น ช่วงเปลี่ยนฤดูกาลหรือในภาวะเกิดโรค ระบาด เป็นต้น	สคบ./ปศข./ปศจ./ ปศอ./ จ้างเหมาบริการฯ สคบ./ปศข./ปศจ.	ต.ค. 69 - ก.ย. 70 ตามช่วงเวลาที่ต้อง แจ้งเตือนภัย	เกษตรกรผู้เลี้ยง สัตว์ ตามพื้นที่หรือความ เสี่ยงที่เกิดขึ้นในแต่ละ ละปี	แบบรายงาน ประจำเดือน แผนงาน ประชาสัมพันธ์ เอกสารเตือนภัย